

Рейтинговий звіт ОТПВ 001-013 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АТ «ОТП БАНК»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	05.11.2013 р.
Дата оновлення:	21.11.2019 р.
Кредитний рейтинг:	uaAAA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АТ «ОТП БАНК» за 2017–2018 рр. та I–III квартали 2019 року, а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані балансу та звіту про фінансові результати наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторську перевірку наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAAA характеризується найвищою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Стабільний прогноз вказує на відсутність наявних передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рейтингова історія

Історія кредитного рейтингу АТ «ОТП БАНК»

Дата:	05.11.2013 р.	08.06.2017 р.	15.12.2017 р.	14.06.2018 р.	20.06.2019 р.	21.11.2019 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA+	uaA+	uaA+	uaAA	uaAAA	uaAAA
Прогноз:	стабільний	стабільний	позитивний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія:	визначення	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу	підвищення зі зміною прогнозу	підвищення	підтвердження

Рівень кредитного рейтингу АТ «ОТП БАНК» підтримується:

- можливістю підтримки Банку акціонером – OTP Bank Plc., який є найбільшим банком серед фінансових установ Угорщини та лідером угорського банківського ринку;
- диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками;
- диверсифікацією ресурсної бази за основними контрагентами;
- диверсифікацією корпоративного кредитного портфеля та коштів суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності;
- високими показниками ефективності діяльності;
- диверсифікацією банківського бізнесу, яка зменшує чутливість Банку до зовнішніх та внутрішніх чинників, що можуть негативно вплинути на фінансовий результат;
- відкритістю та прозорістю.

Рівень кредитного рейтингу АТ «ОТП БАНК» обмежується:

- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АТ «ОТП БАНК»

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.04.19	01.07.19	01.10.19
Активи, млн. грн.	21505,50	21125,49	24831,46	29822,40	32862,17	34356,62	36773,94	40373,98
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	16930,65	16667,35	19208,14	22789,04	26856,22	27069,16	28108,84	31546,15
Кошти клієнтів, млн. грн.	13869,16	17460,12	21403,19	25195,52	26294,09	26752,88	28543,34	30756,47
Власний капітал, млн. грн.	1374,82	1584,15	2559,99	3526,26	5254,81	6035,62	6532,16	7290,01
Доходи, млн. грн.	4650,14	5166,87	4383,46	4480,26	6012,20	1799,06	3595,40	5503,52
Витрати, млн. грн.	6649,24	8076,68	3421,45	3562,61	4037,89	1006,07	2333,42	3564,98
Чистий операційний дохід, млн. грн.	1622,90	2640,79	2068,47	2809,75	4044,99	1256,49	2500,81	3808,22
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	-2167,77	-2932,66	868,72	1121,27	2401,72	827,15	1539,55	2365,13
Чистий прибуток, млн. грн.	-1999,10 ¹	-2909,81 ²	962,01 ³	917,65 ⁴	1974,31 ⁵	792,99	1261,98	1938,54
Доходність активів (ROA)*,%	-	-	3,87	3,08	6,01	-	-	-
Доходність капіталу (ROE)*,%	-	-	37,58	26,02	37,57	-	-	-

¹ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (3 416,36 млн. грн.)

² фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком (2 847,72 млн. грн.)

³ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 954,12 млн. грн.

⁴ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 1 021,36 млн. грн.

⁵ фінансовий результат за МСФЗ підтверджений аудиторським висновком 1 974,31 млн. грн.

*значення на звітну дату

Резюме

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОТП БАНК» – один з найбільших українських банків з іноземним капіталом, який є визнаним лідером фінансового сектора країни. Банк надає повний спектр фінансових послуг для корпоративних і приватних клієнтів, а також представників малого та середнього бізнесу. На українському ринку він представлений з 1998 року, має стійку репутацію соціально відповідальної, надійної та стабільної структури, що пропонує споживачам сервіси європейської якості.

В Україні АТ «ОТП БАНК» виступає флагманом банківської групи, зареєстрованої Національним банком України у 2013 році, до складу якої також входять ТОВ «Компанія з управління активами «ОТП Капітал» та ТОВ «ОТП Лізинг».

Діяльність Банку здійснюється відповідно до Статуту, чинного законодавства та на підставі ліцензій. Місцезнаходження Банку: Україна, 01033, м. Київ, вул. Жилианська, 43.

Єдиним акціонером Банку є угорський OTP Bank Plc. (ВАТ ОТП БАНК), який входить до складу OTP Group. Остання є провідною угорською фінансовою групою, яка працює в сферах фінансового, страхового, інвестиційного та банківського бізнесу – від управління активами та лізингу до фінансування пенсій. Станом на початок поточного року OTP Bank Plc. мав дочірні банки в Росії, Україні, Сербії, Хорватії, Словенії, Болгарії, Словаччині, Чорногорії та Румунії.

У поточному році OTP Bank Plc. оголосив про фінансове закриття албанської угоди, в результаті якої він став власником Banka Societe Generale Albania, албанської дочірньої структури Societe Generale Group, та про фінансове завершення молдавської угоди, в результаті якої він став власником 96,69% Mobiasbanca – Groupe Societe Generale S.A., молдавської дочірньої структури Societe Generale Group.

DSK Bank, болгарське дочірнє підприємство OTP Bank, офіційно завершило купівлю 99,74% акцій Societe Generale Expressbank AD, болгарської дочірньої структури Societe Generale Group, а Чорногорська дочірня структура OTP Bank, Crnogorska komercijalna banka оголосила про закриття фінансової операції за договором про придбання контрольного пакету акцій Societe Generale banka Montenegro, чорногорської філії Societe Generale Group.

Крім того, OTP Group оголосила про завершення процедури купівлі Societe Generale Bank у Сербії. Банк продовжить вести бізнес з новою назвою – OTP banka Srbija AD Beograd. Злиття останнього з Vojvodjanska banka, дочірньою структурою Групи, планується у 2021 році.

У свою чергу, OTP Bank Plc. оголосив про підписання угоди про придбання 99,73% акцій SKB Banka, словенської дочірньої компанії Societe Generale Group.

Таким чином OTP Group виходить на нові ринки, поширюючи регіональну присутність вже на дванадцять країн (Угорщина, Україна, Албанія, Словаччина, Болгарія, Румунія, Хорватія, Сербія, Росія, Чорногорія, Молдова і Словенія) та стає більш сильним гравцем на банківському ринку Центральної, Східної та Південної Європи.

АТ «ОТП БАНК» функціонує як універсальний банк, що активно працює з різними групами клієнтів. Конкурсною комісією Міністерства фінансів України визнано АТ «ОТП БАНК» уповноваженим банком з виплати пенсій, грошової допомоги та заробітної плати працівникам бюджетних установ. Банк також має дозвіл на виплату монетизованих субсидій.

Послідовно реалізуючи місію забезпечення максимально простого, доступного і комфортного банківського обслуговування, ОТП Банк запровадив сервіс Google Pay для клієнтів-держателів карток Mastercard, а також сервіс Apple Pay – для клієнтів-держателів карток Mastercard та Visa.

Клієнти Банку мають можливість здійснювати купівлю іноземної валюти онлайн у Інтернет-банкінгу OTP Smart. Для зручності ведення бізнесу за допомогою смартфона підприємцям Банк запропонував beta-версію мобільного банкінгу EVOLUTE by OTP.

Утриманню конкурентних позицій на фінансовому ринку сприяє як надання максимально повного спектру банківських послуг, так і розгалуженість регіональної мережі, що охоплює майже всі регіони України та налічує 87 відділень. Нещодавно Банк презентував відділення нового формату – Future Branch (відділення майбутнього), в якому відвідувачі зможуть здійснювати операції самостійно за допомогою ноутбука, депозитних боксів і сучасних банкоматів. Клієнти зможуть самостійно відкривати депозити, оформлювати кредити, оплачувати рахунки, вносити кредитні платежі, купувати валюту. У новому відділенні будуть доступні всі функції звичайного банку й кас.

Активні операції фіндуються клієнтськими коштами та власним капіталом. Ефективна діяльність фінансової установи впродовж аналізованого періоду сприяла суттєвому нарощенню обсягу власних коштів. За результатами оцінки стійкості банків, сформованими НБУ на основі їх балансів, АТ «ОТП БАНК» на 31 грудня 2017 року нестачі в капіталі як за базовим, так і за несприятливим макроекономічним сценарієм не мав. Якість власного капіталу АТ «ОТП БАНК» задовільна, рівень капіталізації прийнятний.

У зобов'язаннях Банку превалюють кошти клієнтів, обсяг яких, незважаючи на складну соціально-політичну ситуацію в країні, мав позитивну динаміку. Фактичний приріст за підсумками 2017 року становив майже 15%, за підсумками 2018 року та 9 місяців поточного року – перевищив 5% та 24% відповідно. Кошти залучені здебільшого на короткостроковій основі та в національній валюті.

В 2017 році Банк емітував облигації серій Е та F обсягом по 400 млн. грн. кожна. Строк обігу облигацій – 5 та 6 років відповідно. У грудні 2017 року в повному обсязі було розміщено облигації серії Е, у листопаді 2018 року – облигації серії F,

проте в обох випадках Банк їх викупив достроково. Наразі розміщених облігацій немає.

Ресурсна база диверсифікована за основними кредиторами, депозитний портфель – за основними вкладниками, а кошти корпоративних клієнтів – за видами економічної діяльності. Якість ресурсної бази АТ «ОТП БАНК» задовільна.

Основним доходним активом є клієнтський кредитний портфель. Останній, на відміну від портфеля коштів клієнтів, за підсумками 2017 року зменшився майже на 7%, що, насамперед, було зумовлено виконанням низки заходів, спрямованих на покращення якості активів. Натомість, за підсумками 2018 року та 9 місяців поточного року обсяг кредитного портфеля зріс більше ніж на 15% в кожному звітному періоді. Наразі в Банку діють кредитні програми для різних груп клієнтів. Європейський Союз, Європейський банк реконструкції та розвитку та АТ «ОТП БАНК» у поточному році підписали нову угоду про фінансування малого бізнесу у національній валюті. Кошти виділяються у межах програми EU4Business, метою якої є покращення доступу до фінансування підприємств малого та середнього бізнесу. АТ «ОТП БАНК» отримає транш у розмірі 25 млн. дол. США у гривневому еквіваленті.

За типом контрагента у клієнтському кредитному портфелі переважають операції з суб'єктами господарювання. Разом з тим, частка операцій з приватними клієнтами складає майже 32%. За цільовим призначенням превалюють кредити, надані в поточну діяльність.

Питома вага валютної складової протягом останнього півріччя зменшилася більше ніж на 6 в. п. та наразі не досягає 34%. При цьому, окремі позичальники не мають валютних надходжень, що підвищує ризик погіршення їх платіжної дисципліни в умовах валютно-курсових коливань. Ситуація дещо пом'якшується достатньою диверсифікацією клієнтського кредитного портфеля за основними позичальниками.

На діяльність АТ «ОТП БАНК» мали вплив характерні для банківської системи наслідки фінансової кризи. Кредитний та валютний ризики в умовах девальвації національної валюти реалізувалися в погіршенні якості активів. Менеджментом Банку вживалися різного роду заходи, які призвели до суттєвого скорочення обсягу проблемної заборгованості за кредитами клієнтів. Разом з тим, мала місце й переуступка третім особам та списання безнадійної до повернення заборгованості. Станом на 1 жовтня поточного року 10 клас заборгованості юридичних осіб та 5 клас заборгованості фізичних осіб формував менше 21% портфеля.

Щомісяця Банк здійснює розрахунок кредитного ризику за активами відповідно до вимог, визначених внутрішніми нормативними документами. При цьому враховується значення кожного з компонентів кредитного ризику (розмір експозиції під ризиком, імовірність дефолту, рівень втрат унаслідок дефолту) залежно від виду боржника/контрагента, виду активу, виду забезпечення, валюти боргу та способу оцінки активу. На покриття збитків від зменшення корисності активів Банк формує резерви. Клієнтський кредитний портфель покривається сформованими резервами більше ніж на 16%. Серед забезпечення зобов'язань за кредитами – нерухоме та рухоме майно, майнові права на грошові кошти тощо.

Високоліквідні активи, зважаючи на структуру ресурсної бази за строками користування коштами, перевищували 31% активів. Основними складовими високоліквідних активів АТ «ОТП БАНК» є високоліквідні цінні папери, що забезпечує прийнятний рівень доходності за відсутності кредитних ризиків, та кошти на НОСТРО рахунках, здебільшого в іноземних банках інвестиційного класу. На коррахунку в НБУ кошти підтримуються в обсязі, достатньому для своєчасного обслуговування клієнтів та виконання власних зобов'язань.

В портфелі цінних паперів превалюють ОВДП та депозитні сертифікати НБУ.

Обсяг міжбанківських операцій та операцій з пов'язаними з Банком сторонами, як активних, так і пасивних, незначний.

Якість активів АТ «ОТП БАНК» задовільна, проте, зважаючи на ризики, які приймає Банк в поточних економічних умовах, не виключено її погіршення.

Обсяг загальних адміністративних витрат відносно валового доходу протягом аналізованого періоду був прийнятним, а ефективність діяльності – високою. Банк генерує стабільний позитивний грошовий потік як по процентних активах, так і від комісійно-торговельної діяльності, що покриває операційні витрати та резервування активних операцій. АТ «ОТП БАНК» належить до високорентабельних банківських установ.

Банк має запас міцності за переважною більшістю економічних нормативів НБУ. Разом з тим, враховуючи збереження складної економічної ситуації та часті зміни вимог банківського законодавства, контроль за ризиками є актуальним для Банку. АТ «ОТП БАНК» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має помірну чутливість до кредитного та валютного ризиків та ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є низькою.

Національним банком України 1 липня 2019 року АТ «ОТП БАНК» було визнано системно важливим банком. Відповідно, починаючи з 1 січня 2020 року Банк має дотримуватись підвищених вимог щодо нормативу максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (показник Н7 має становити не більше ніж 20%, проти нормативних 25% для банків, що не є системно важливими). Станом на 1 листопада поточного року зазначений показник становив 21,95%.

Основними напрямками стратегічного розвитку Банку передбачена концентрація зусиль на розширенні позицій в межах внутрішнього фінансового ринку щодо формування ресурсної бази, що супроводжуватиметься вдосконаленням та зміною інструментів залучення. Щодо розміщення коштів, то надання широкого спектру послуг охоплюватиме як сегмент приватних, так і корпоративних клієнтів з акцентом на високі європейські стандарти послуг та продуктів Банку, прийняті в групі ОТР.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АТ «ОТП БАНК» підтверджено на рівні uaAAA, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

**Начальник відділу рейтингів банківських
установ**

Г.П. Винник

Додатки

Дані балансу АТ «ОТП БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.04.19	01.07.19	01.10.19
Активи								
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	1569,77	1016,09	1944,40	2185,40	2325,10	2955,54	2879,87	2755,12
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	883,30	3243,27	3973,42	5122,15	4981,85	3811,99	3783,16	5308,27
Кошти в інших банках	1644,27	2080,02	2055,16	3706,02	2489,68	3176,87	4457,14	5756,84
Кредити клієнтам	19919,19	24534,04	24166,66	22835,27	26163,65	26776,06	28060,40	28664,89
Цінні папери	34,42	14,96	15,10	14,90	2,06	0,73	0,73	0,73
Довгострокові вкладення	728,55	561,73	513,86	444,18	518,28	1073,77	1086,96	1109,24
Нараховані доходи	729,70	1875,74	1039,59	722,61	1466,81	1442,14	1400,28	1401,05
Резерви	-4666,80	-13003,04	-9956,35	-6104,05	-5720,50	-5421,29	-5251,75	-4904,99
Інші активи	663,10	802,67	1079,62	895,92	635,23	540,79	357,14	282,83
Разом активів	21505,50	21125,49	24831,46	29822,40	32862,17	34356,62	36773,94	40373,98
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	473,22	0,21	0,12	0,13	0,13	0,12	0,12	352,11
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	6257,86	8822,22	12143,28	15194,97	15080,78	15151,60	15994,78	18215,54
Кошти фізичних осіб	7611,30	8637,90	9259,91	10000,55	11213,30	11601,28	12548,56	12540,92
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	1550,83	0,47	0,42	0,35	0,31	0,31	0,30	0,30
Боргові цінні папери	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Субординований борг	3054,29	718,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	177,49	117,00	107,66	78,86	74,25	78,95	83,73	100,90
Інші зобов'язання	1005,68	1245,13	760,07	1021,27	1238,59	1488,73	1614,27	1874,19
Разом зобов'язань	20130,69	19541,34	22271,47	26296,14	27607,36	28321,00	30241,77	33083,96
Власний капітал								
Сплачений статутний капітал	2868,19	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02	6186,02
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	515,11	2153,73	917,43	965,14	1016,21	1016,21	1114,92	1114,92
Результат минулих років	0,00	-3839,77	-5451,19	-4544,77	-3989,42	-2015,11	-2113,82	-2113,82
Результати переоцінки	-9,39	-6,03	-54,28	2,22	67,68	55,50	83,06	164,35
Фінансовий результат поточного року	-1999,10	-2909,81	962,01	917,65	1974,31	792,99	1261,98	1938,54
Разом власного капіталу	1374,82	1584,15	2559,99	3526,26	5254,81	6035,62	6532,16	7290,01

Дані звіту про фінансові результати АТ «ОТП БАНК», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.01.19	01.04.19	01.07.19	01.10.19
Доходи								
Процентні доходи	3369,01	3553,49	3244,31	3035,59	4133,37	1275,34	2535,23	3859,19
Комісійні доходи	506,29	706,31	871,47	1099,46	1426,75	392,16	791,53	1 233,26
Результат від торговельних операцій	367,41	634,82	126,18	206,68	320,81	85,48	205,82	369,92
Інші операційні доходи	26,59	99,90	64,11	41,81	96,48	34,48	44,73	17,56
Інші доходи	155,15	95,26	77,26	84,99	34,65	10,64	17,11	22,55
Повернення списаних активів	225,70	77,09	0,12	11,72	0,14	0,97	0,97	1,03
Всього доходи	4650,14	5166,87	4383,46	4480,26	6012,20	1799,06	3595,40	5503,52
Витрати								
Процентні витрати	1092,37	1421,06	1199,46	1087,53	1226,34	371,42	749,00	1186,98
Комісійні витрати	170,09	192,19	118,11	177,24	264,75	72,81	165,51	255,14
Інші операційні витрати	1383,93	740,48	920,03	309,03	441,32	86,73	161,99	229,60
Загальні адміністративні витрати	1063,61	879,85	1103,39	1193,87	1288,21	371,54	788,54	1206,67
Відрахування в резерви	3107,91	4865,95	173,74	591,33	389,85	69,41	190,80	260,01
Податок на прибуток	-168,68	-22,85	-93,29	203,62	427,41	34,16	277,57	426,59
Всього витрати	6649,24	8076,68	3421,45	3562,61	4037,89	1006,07	2333,42	3564,98
Фінансовий результат	-1999,10	-2909,81	962,01	917,65	1974,31	792,99	1261,98	1938,54